

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
DYDDIAD:	15 Hydref 2024
LLEOLIAD:	O bell trwy gynadledd fideo
TEITL:	Adroddiad Blynyddol Canmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth (2023-2024)
PURPOSE OF REPORT:	<p>Rhoi trosolwg cynhwysfawr i'r Pwyllgor o weithgarwch Canmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth (DRhG) (gan gynnwys Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol - RhGA) a dderbyniwyd gan yr Awdurdod yn ystod 2023 - 2024. Mae'r adroddiad hwn hefyd yn darparu gwybodaeth am gwynion a gyfeiriwyd at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ystod y cyfnod adrodd hwn.</p> <p>Mae Llythyr Blynyddol yr Ombwdsmon sydd wedi'i ddyddio 9 Medi 2024, yn cyd-fynd â'r adroddiad hwn – fel Atodiad 1.</p>
PORTFFOLIO CABINET AC AELOD CABINET	Y Cyngorydd Bryan Davies, Arweinydd

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad hwn yn darparu gwybodaeth yn ymwneud â gweithgarwch Canmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth y Cyngor rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024. Mae'r adroddiad wedi'i rannu i'r adrannau canlynol:

1. **Cyflwyniad** – amlinelliad o waith y Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth a rhwymedigaethau'r Cyngor o dan bob un o'r polisiau a gwmpesir gan yr adroddiad hwn.
2. **Canmoliaeth** – manylion yr holl ganmoliaeth a basiwyd i'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn ystod y cyfnod adrodd hwn.
3. **Cwynion** – data ynghylch nifer a math y cwynion a dderbyniwyd, canlyniadau'r ymchwiliadau a gynhaliwyd, perfformiad y Cyngor wrth ystyried amserlenni rhagnodedig a gwybodaeth yn ymwneud â'r gwersi a nodwyd. Mae enghreifftiau o rai o'r gwersi a nodwyd wedi'u cynnwys ar ddiwedd yr adroddiad.
4. **Gweithgarwch yr Ombwdsmon** – manylion o holl atgyfeiriadau'r Ombwdsmon, eu canlyniadau a'u gwybodaeth ynghylch y datrysiadau Penderfyniad Cynnar a/neu Setliad Gwirfoddol y cytunwyd arnynt gan y Cyngor yn ystod 2023-2024.
5. **Rhyddid Gwybodaeth (DRhG) a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol (RhGA)** – nifer y ceisiadau am wybodaeth a dderbyniwyd gan y Cyngor yn ystod y cyfnod adrodd, manylion perfformiad y Cyngor gyda'r amserlenni statudol a'r data cymharol o adroddiadau blaenorol.

Mae'r Llythyr Blynyddol gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("yr Ombwdsmon"), wedi'i ddyddio 9 Medi 2024, yn cyd-fynd â'r adroddiad hwn – gweler **Atodiad**

1. Mae llythyr yr Ombwdsmon yn rhoi manylion penodol am yr holl weithgarwch sy'n ymwneud â Cheredigion, yn ogystal â pherfformiad awdurdodau lleol eraill ledled Cymru.

Er mai hon yw'r ail flwyddyn yn olynol lle mae nifer atgyfeiriadau'r Ombwdsmon wedi gostwng o'i gymharu â'r cyfnod adrodd blaenorol; cydnabyddir bod gan y Cyngor gyfradd gyson uchel o gytundebau Datrysiaid Cynnar/Setliad Gwirfoddol.

Mae heriau'n parhau o ran rheoli cymhlethdod rhai cwynion ac mae cynnydd amlwg mewn cwynion a gweithgaredd Rhyddid Gwybodaeth / RhGA o'i gymharu â'r hyn a dderbyniwyd yn ystod 2022-2023.

O ganlyniad i'r anawsterau a nodwyd mewn adroddiadau cynt am ymdrin â chwynion a rheoli ceisiadau am wybodaeth o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a RhGA, cytunodd y Grŵp Arweinyddiaeth ar nifer o gamau corfforaethol sy'n canolbwyntio ar wella gallu'r Cyngor i ymdrin yn effeithiol â'r materion hyn mewn ffordd gadarn a hyblyg. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gyflawni'r camau hyn ac yn cael ei fonitro a'i adolygu bob chwarter.

Trosolwg Bras:

300	Canmoliaeth a dderbyniwyd	↓ 35%
314	Ymholiadau (wedi'u prosesu gan y Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth)	↓ 22%
228	Cwynion a dderbyniwyd: Cam 1 = 144 Cam 2 = 84	↑ 58%
32	Cysylltiadau â'r Ombwdsmon	↓ 9%
7	Datrysiaid Cynnar / Setliadau Gwirfoddol y cytunwyd arnynt guda'r Ombwdsmon	↓ 46%
1068	Ceisiadau DRhG aRhGA	↑ 21%

Crynodeb

- Cofnodwyd llai o ganmoliaeth yn ystod 2023-2024 ac er bod cryn dipyn o waith wedi'i wneud i wella'r ffordd y caiff y gweithgarwch hwn ei reoli, mae'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth wrthi'n codi ymwybyddiaeth staff ar draws y Cyngor ar hyn o bryd, er mwyn sicrhau bod pob neges o werthfawrogiad yn cael ei gofnodi. Mae rhan o'r gwaith hwn wedi cynnwys cyflwyno [Ffurflen Canmoliaeth](#) ar-lein ar wefan y Cyngor, templed misol i'w ddychwelyd i'w rannu rhwng gwasanaethau (nid yw'n weithredol eto) ac mae disgwyl i ymgyrch gyfathrebu fewnol gael ei chynnal yn ystod yr wythnosau nesaf i godi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd cofnodi canmoliaeth.
- Gwnaeth y Tîm Cwynion a'r Rhyddid Gwybodaeth reoli llai o ymholiadau yn ystod y cyfnod adrodd hwn, yn bennaf trwy eu cyfeirio at y gwasanaethau perthnasol i'w datrys yn gynnar cyn cychwyn y gweithdrefnau cwynion. Fodd bynnag, mae nifer sylweddol o ymholiadau yn parhau i gael eu prosesu a'u rheoli gan y Tîm Cwynion a'r Rhyddid Gwybodaeth, er mai dyma fel arfer pan fydd unigolyn yn ceisio gwneud cwyn, ond efallai na fydd y gweithdrefnau cwynion yn berthnasol, am ba reswm bynnag.
- Cydnabyddir bod angen gwaith gyda rheolwyr i atal cwynion rhag gwaethygu'n ddiangen i Gam 2, dim ond oherwydd nad oedd yn bosibl ymateb o fewn yr amserlen a

ragnodwyd o ddeg diwrnod gwaith. Mae canllawiau, cyngor a hyfforddiant ar gael i bob swyddog mewn perthynas â rheoli cwynion yn effeithiol.

- Mae'r Tîm Cwynion a'r Rhyddid Gwybodaeth yn parhau i wynebu heriau wrth fodloni gofynion cynnydd yn nifer y cwynion a gweithgarwch Rhyddid Gwybodaeth / RhGA. Mae'n galonogol bod llawer llai o ymyriadau'r Ombwdsmon yn ystod 2023-2024, er y cydnabyddir y gellir gwneud rhagor o waith i leihau hyn yn y flwyddyn sydd i ddod.
- Mae cwynion am y Gwasanaeth Casglu Sbwriel a materion Cynllunio yn parhau i fod yn feysydd gwasanaeth sy'n derbyn y nifer uchaf o gwynion. Dylid nodi bod y gwasanaethau hyn yn tueddu i ddenu cwynion, yn ôl eu natur, a dylid cymryd nifer y cwynion a dderbynnir mewn cyd-destun â lefel y gweithgaredd y mae'r ddau faes gwasanaeth hyn yn ei reoli.
- Gwnaed gwelliannau sylweddol i amserlenni'r Cyngor o ran cydymffurfio â therfynau amser y Rheoliadau Rhyddid Gwybodaeth (DRhG) a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol (RhGA). Er bod lle i wella o hyd, ymatebodd y Cyngor i 80% o'r holl geisiadau o fewn amserlenni rhagnodedig yn ystod 2023-2024.

Argymhelliad(ion): Nodi cynnwys yr Adroddiad Blynyddol Canmoliaeth, Cwynion a Thyddid Gwybodaeth 2023-2024, yr atodiaday ategol, a nodi cynnwys Llythyr Blynyddol yr Ombwdsmon ar gyfer 2023-2024.

Rhesymau dros benderfyniad: Sicrhau bod Aelodau'n ymwybodol o berfformiad yr Awdurdod mewn perthynas â Chanmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth.

Atodiad: **Atodiad 1**
Llythyr Blynyddol yr Ombwdsmon 2023-2024 (dyddiedig 09/09/24)

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Alun Williams, Corporate Lead Officer for Policy, Performance & Public Protection

Enw Cyswllt: Marie-Neige Hadfield, Complaints & FOI Manager

Dyddiad: 15 Hydref 2024